

stora z vidika posebnih in splošnih družbenih interesov, ki jih imajo tudi planinci, lovci, gozdarji, vodarji in drugi;

3. obravnava vprašanje izdaje soglasij in dovoljenj, ki za taka območja, kot je gorski svet, in za tako velike prostorske posege ne morejo biti le od lokalnih organov;

4. sproži vprašanje učinkovitega in celovitega inšpekcijskega nadzorstva za vse, kar se zgodi in opravlja v gorskem svetu;

5. razpravlja tudi o problematiki izgradnje in širjenja RTC v Sloveniji z vidika,

kaj to pomeni za krajino, zaščito gozda in vodnih virov, onesnaževanja z odpadki, uničevanja gorskega prostora, varstva narave, smotnosti širjenja zmogljivosti in porabe družbenega denarja;

6. na primeru RTC Krvavec sprejme ustrezna stališča.

Poseg v širše okolje Krvavca in še marsikje drugod v gorah je kot v posmeh stališčem, ki jih je v zvezi z varstvom gorskega okolja sprejela PZS na skupščini leta 1987.

Dr. Tone Strojín

PLANŠARIJA PA PROPADA

Na podlagi študije o razvoju Krvavca, ki jo je izdelal republiški inštitut za urbanizem Slovenije, je bila 23. novembra lani na pobudo in v organizaciji krajevne skupnosti Cerklje in okoliških območij, ki so usodno, posredno ali neposredno povezana z dogajanjem na Krvavcu, javna razprava. Planinci na to zborovanje posebej niso bili vabljeni, vendar so se ga udeležili. Kakšno uro so predstavniki Inštituta za urbanizem iz Ljubljane razlagali svojo študijo.

Planinci dobro vemo, koliko nestrokovnih posegov je zadnje čase že bilo na Krvavcu, koliko črnih gradenj je tam zgoraj, kakšne vplivne podpore najrazličnejših

Takole je na Krvavcu nekaj zimskih mesecev, kadar je tam seveda kaj snega, največji del leta pa je tod zaradi tega razrita in osiromašena gorska pokrajina.

funkcionarjev so bili deležni marsikateri posegi v Kalško goro, Dolge njive in Kalški greben. Kljub množici komitejev in organov v Ljubljani se je Krvavec razvijal velik del samorastniško in se tako še vedno razvija.

Vendar se spreminja v kras. Naravno dediščino Zvoha so izmalčili, spremenili so pobočja, nestrokovno opravili poseke, odstranili rušje, onesnažujejo podtalnico, v območju vodnih rezervatov bi gradili velike rezervoarje tekočih goriv, čistilne naprave pa so takointako samo za dekoracijo.

Zdaj je najbolj žgoč problem onesnaženja planinskega sveta v rododendronu in rušju brunarica, last letališča Brnik. V nekajletnem obratovanju so z neuničljivo embalažo in z odpadki onesnažili več kot kilometer dolgo pobočje od Krvavca proti

dolini Kokre. Druga katastrofa je valjenje kamenja, velikanskih količin skalovja s Krvavca čez obronek v dolino Kokre, to pa — če nič drugega — uničuje floro in gozd. Zaradi brezbriznosti ni pravega odnosa do narave, enostranski interes in nestrokovnost pa naposled vse opravičita.

Nikjer niti v novih niti v starih načrtih ni trdnih študij o ekonomski upravičenosti in smotrnosti takih naložb in posegov. Na koncu koncev so vozovnice bistveno dražje kot v Avstriji, zidavo počitniških stanovanj bodo plačevali izgubaške delovne organizacije, to pa je sistem sodobnih podjetnikov oziroma legalna mafija.

Planinski zvezi Slovenije se ni zdelo vredno kakoržekoli onemogočiti ali preprečiti nov poseg v Dolge njive in Kalški greben. Zato pa je PD Kranj urgiralo pri izvršnem svetu kranjske občinske skupščine. Inštitut za urbanizem SRS je opravil telefonsko an-

keto in zvedel, naj do leta 2000 tja gor ne bi posegali. Kranjski planinci pa so ob tem priporočili, naj bi iz ustreznega sklada podprli obnavljanje že od leta 1955 propadajoče planšarije na Dolgih njivah ter tod morebiti postavili skromno planinsko zavetišče, ne da bi seveda dovolili do tod dostopa s Krvavca z žičnico; tak poseg bi morali najstrože prepovedati.

Žal v ljubljanski študiji ni omenjeno, kaj je doslej povzročil laični posek gozda na Krvavcu, kaj povzročajo tam ceste in druge naprave, za obratovanje katerih so potrebna tekoča goriva, kakšna je bila škoda na drevju, flori in favni in do kolikšne mere je že načel gozd na krvavških pobočjih, kjer se odlaga ogromno nesnage, ki prihaja iz kotlin industrijskih središč. Kajpada za to ni kriv RTC Krvavec kot upravljalec Krvavca, ampak financerji.

Franc Ekar

PREDVOJNI LEPI SPOMINI

TAK JE MOJ KRVAVEC

DUŠAN KRAPEŠ

*Ko je človek posekal prvo drevo,
se je rodila civilizacija.
In ko bo posekal poslednje,
se bo končala.*

August W. Eichler

Vsak doživlja svojega. Resda se fizično spreminja počasneje. Duhovni delež je pa za vsakega svojstven in vedno drugačen. Ko sem prvič kot otrok slišal besedo Krvavec, me je čudno presunilo. Kdo krvavi? Kaj krvavi? So ob obronkih Krvavca naši predniki tolkli Turke in krvaveli? Je na jesen pokrajina krvavo rdeča od usihajočega listja na drevju? Šele legenda o Krvavcu naj bi pojasnila to skrivnost. V verzificirani obliki bi tekla nekako takole:

*Psoglavci so očeta Ajda ubili.
Zatekli sta se hčerki tja v goré,
Krvave solze za očetom sta točili,
krvav studenec je privrel v dolé.
Odtod Krvavec svoje ima ime.*

Že kar narejen najstniški hribolazec sem imel že marsikaj za seboj, denimo Veliko Planino, Konja, Korošico, Ojstrico, Planjavo in še kaj. Očka nam je bil dober vzornik. Pa sem tiste čase zagledal nekje na steni čudovito fotografijo: debela snežna odeja pokriva pobočje, težko obložene redke drevesne veje se globoko upogibajo, skoznje se svetlikajo Julijci v ozadju, kajpada s Triglavom v sredini. Čudovita umetniška fotografija v stilu Jake Čopa! Nepozabna! To je bila fotografija, posneta

nekje na južnem pobočju med Križko planino proti Krvavcu.

Takrat me je zamikal Krvavec.

Tiste čase se nam še sanjalo ni o žičnicah, vlečnicah, RTV stolpu, cesti. Civilizacija je še dremala v dolini. So pa Badjura, Kunaver in še kdo prerokovali Krvavcu »svetlo smučarsko bodočnost«. Tako se je civilizacija pritihtapljala in pritihtapila v letih tudi tja gor.

Toda moj Krvavec, ki ga nosim v srcu, je tiste stare sorte.

PRVOBITEN KMEČKI TURIZEM

Popoldanski vlak nas je pripeljal v Kamnik. Ponavadi se je že mračilo. No, potem pa po želji, toda vsekakor v Stranje, čez planino Osredek na Križko planino ali pa iz Kamnika čez Tunjice, Sidraž, Sv. Ambroža in Jezerca na Križko planino. Po prvi je bilo hoje pet, po drugi pa šest ur. Huda strmina čez Osredek je bila priporočljiva le, če je bilo pobočje kopno. Torej na pomlad. Šele čez leta je postala varianta na Cerkije »moderna«.

Največkrat so torej tiste čase »pele« Tunjice, Sidraž in Sv. Ambrož (1084 m) sredi krvavškega pobočja. Do tod smo se kar dobro ogreli in nahodili, posebno če smo naleteli na celec. Nekoč, se spominjam, je segal kar do pasu.

Pokojni Nace ali tudi »Ambružar« je bil mežnar pri cerkvi poleg. Tu smo se vedno ustavili. Za majhen denar si dobil čaj, včasih pa tudi »kačjo slino«, se pravi domače žganje.

V sila skromni obliki je Nace gojil nekakšen kmečki turizem. Celu prenočevali